

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТОЛОГІЯ

Освітня програма Науки про Землю

Спеціальність 103 Науки про Землю

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри географії та природознавства
Протокол № 1 від “15” вересня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Політологія	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Викладач (-і)	Липчук Оксана Іванівна	
Контактний телефон викладача	+380979944482	
Е-mail викладача	oksana.lypchuk@pnu.edu.ua	oxana-lypchuk@ukr.net
Формат дисципліни	нормативна	
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.	
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua	
Консультації	2 години: понеділок 15.00 год. – 17.00 год.	

2. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Політологія» спрямована на формування у студентів цілісного уявлення про політичну сферу життя суспільства і закономірності її функціонування. Програма курсу розкриває зміст політичних інститутів та процесів, характеризує сучасну державу як базовий елемент політичної системи та політичного режиму, покликана формувати політичну свідомість та політичну культуру студентів, їх активну громадянську позицію.

3. Мета та цілі курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Політологія» є надання студентам наукових знань про основні категорії політичної науки, засвоєння ними концептуальних підходів щодо процесів розбудови демократичної держави, закономірностей переходу від тоталітаризму до демократії, формування самостійного та критичного ставлення до державотворчих процесів, політичної свідомості та політичної культури, забезпечення політичного аспекту підготовки висококваліфікованих фахівців, що мають політично-моральну громадянську позицію, розвиток політичного мислення.

Завдання: вивчення сутності, теорії та методології політології як науки; розвиток здібностей розуміння політичних відносин і процесів; набуття навичок і вмінь практичного застосування теоретичних, прикладних та інструментальних компонентів політичного знання; аналіз міжнародного політичного життя, геополітичного становища і політичних процесів в Україні, її місця, статусу і відповідальності у сучасному політичному

світі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- історію зародження і розвитку політології,
- предмет та структуру політичної науки,
- інструментарій політології: понятійно-категоріальний апарат, методи, принципи, функції, закони,
- сутність та зміст політичного життя, місце та роль політики в житті сучасного суспільства,
- інституціональні (політичні інститути, політична влада, політична система, політичний режим, політичні партії) та соціокультурні аспекти політики,
- специфіку функціонування політичного ринку та його складових елементів,
- особливості існуючих у світовій політичній практиці типів виборчих систем,
- тонкощі виборчої інженерії як легального засобу впливу на виборчий процес,
- причини зародження, сутність, типологію та шляхи врегулювання політичних конфліктів.

вміти:

- володіти поняттями і термінами сучасної політичної науки,
- вміло користуватися джерелами та фаховою політологічною літературою,
- застосовувати отримані теоретичні знання на практиці, аналізуючи сучасні актуальні проблеми політичного життя України та інших країн світу,
- створювати навколо себе атмосферу політичної толерантності, вести політичні дискусії та аргументовано відстоювати власну громадянську позицію з врахуванням норм моралі, етики і політичної культури

4. Компетентності

- ✓ Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області наук про Землю або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та антропогенних об'єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умовами недостатності інформації.
- ✓ Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ✓ Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ✓ Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ✓ Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

5. Результати навчання

- ✓ Застосовувати моделі, методи і дані фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних процесів формування і розвитку геосфер.

- ✓ Аналізувати властивості атмосфери та інших геосфер у різних просторово-часових масштабах.
- ✓ Уміти обирати та використовувати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки метеорологічних даних.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8-й семестр	103 Науки про Землю	IV курс	Нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Предмет і методологія науки про політику.	лекція 2 год., семінарське заняття 2 год.	1.Алмонд Г. Политическая наука: история дисциплины /Г.Алмонд //Полис. – 1997. - № 6. 2.Вебер М. Политика как призвание и профессия // Избранные произведения. – М., 1990. 3.Гаджиев В. Введение в политическую науку: Учебник /К.С.Гаджиев. – М.: Издательская корпорация “Логос”, 2000. 4.Гелей С. Д., Рутар С. М. Основы политологии: Навчальний посібник. – К., 1999. 5.Кирилюк Ф. М. Політологія Нової Доби /Ф. М. Кирилюк. – К., 2003. 6.Політологічний енциклопедичний словник: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К., 1997. 7.Політологія: Підручник / І. С. Дзюбко, К. М. Левківський та ін. – К., 1998. 8.Рудич Ф. Політична наука в Україні: стан і перспективи / Ф. Рудич /Політичний менеджмент. – 2003. – № 1. – С. 5-19. 9.Сучасна українська політика: політологія і	підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації, 4 год Питання для дискусії: 1. Складіть схему: політологія як наука і як навчальна дисципліна. 2. Виберіть і проаналізуйте різноманітні визначення політики та політології. Яке з них, на ваш погляд, найбільш вдале. 3. Охарактеризуйте сучасний стан розвитку політичної науки в Україні.	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі), реферат(вибір теми за бажанням кількома студентами – 20 балів за індивідуальне завдання).	Вересень 2019 р.

		політологи про неї. – Вип. 4 /Редкол. : І. Курас, М. Михальченко, Ф. Рудич, В. Горбатенко та інші. – К.: Інститут держави і права ім.В. М. Корецького, 2003. 10.Шляхтун П. Політологія: Теорія та історія політичної науки / П. П. Шляхтун. – К.: Либідь, 2002. 11.Юрій М. Ф. Основи політології. Навчальний посібник / М. Ф. Юрій. – К.: Кондор, 2009.			
Тема 2. Політична влада.	лекція 2 год., семінарське заняття 2 год.	1.Бєбик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика: [Монографія]. – К.: МАУП, 2000. – 384 с. 2.Воронов І.О. Феномен влади: горизонти людського і політичного виміру: Монографія /НАН України, Ін-т політ. і етнонац. досліджень. – К.: Генеза, 2005. – 287с. 3.Кухта Б. Політична влада та її рішення / Борис Кухта. – Л. : ЦПД, 2006. – 240 с. 4.Ильин В. В. Власть / В. В. Ильин // Вестник МГУ. – Сер. 12. – Социально-политические исследования. – 1992. – № 3-7 — С. 10 – 23. 5.Ильин И. Аксиомы власти //Новое время – 1990. – №10. 6.Політологічний енциклопедичний словник : навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів. – К. : Генеза, 1997. – 400 с. 7.Політологія : підручник для вузів / ред. О. В. Бабкіна. – 3-тє вид., перероб., доп. – К. : Академія, 2006. – 568 с. 8.Політологія (теорія та історія політичної науки) [Текст] : підручник для вузів / П. П. Шляхтун. – К. : Либідь, 2002. – 573 с. 9.Політологія. [За ред. А. Колодій]. – К. : Ельга – Н, Ніка – Центр, 2000. – 583 с. 10.Рудич Ф. М. Політологія : підручник / Фелікс Михайлович Рудич. – 3-тє вид., перероб., доп. – К. : Либідь, 2009. – 480 с.	підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації, 4 год Питання для дискусії: 1. Складіть схему за такими параметрами: влада державна і влада політична, спільне і відмінне. 2. Назвіть і охарактеризуйте основні риси політичної, державної влади в умовах тоталітаризму? 3. Проаналізуйте проблеми легітимності української влади. 4. Порівняйте, як досягається легітимність політичної влади у демократичних, тоталітарних державах та державах перехідного типу	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі), реферат(вибір теми за бажанням кількома студентами – 20 балів за індивідуальне завдання).	Вересень 2019 р.
Тема 3. Політична система суспільства.	лекція 2 год.	1. Гавриленко І. Політична система суспільства // Політологічні читання. – 1993. - № 1. 2. Журавський В.С. Політична система України: проблеми становлення і розвитку. Правовий аспект. –	підготовка конспекту лекції 2 год.	5 б. (вибірково, під час	жовтень 2019 р.

		К., 1999 3. Зіллер Ж. Політико-адміністративні системи країн ЄС: Порівняльний аналіз: Пер. з франц. – К., 1996. 4. Лісничий В.В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн: Навчальний посібник. – 2-ге видання, виправлене. – К., 2004. 5. Лузан А. Політична система // Політологічні читання. – 1993. - №1. 6. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку. / За ред. Ф.М. Рудича. – К., 1998. 7. Політична система України: проблеми становлення і розвитку: монографія. { В.С.Великочий, М.А.Геник, Г.О.Дичківська та ін}; За ред. В.І.Кафарського. – К., 2008. 8. Сікора І. Проблема легітимності політичної системи і державності в перехідних суспільствах // Політологічні читання. – 1992. - № 1 9. Якушик В. Політична система та політичний режим // Політична думка. – 1994. - № 2. 10. Андреев С.С. Политическая система и политическая организация общества // Социально-политические науки. – 1992.- № 1		опитування на семінарі).	
Тема 4. Демократія в політичному житті суспільства.	лекція, 2 год	1. Бойко О.Д., Горбатенко В.П., Денисюк С.Г., Зеленько Г.І. та ін. Прикладна політологія: навч. посіб. / В.П. Горбатенко (ред.). - К. : Академія, 2008. - С. 31-64. 2. Бокало Н., Трохимчук С. Проблеми і перспективи демократизації в країнах Центрально-Східної Європи (на прикладі країн Вишеградської групи). - Л.: Львівський національний ун-т ім. Івана Франка, 2000. - 68 с. 3. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / За заг. ред. Ф.М. Рудича. - К.: Парламентське вид-во, 2006. - 412 с. 4. Держава і громадянське суспільство в Україні: проблеми взаємодії: Монографія / Кресіна І.О., Скрипнюк О.В., Коваленко А.А., Перегуда Є.В. -	підготовка конспекту лекції 2 год.	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	жовтень 2019 р.

		К.: Логос, 2007. - 316 с. 5. Політична система та інститути громадянського суспільства в сучасній Україні: Навч. посібник / Ф.М. Рудич, Р.В. Балабан, Ю.С. Ганжуров та ін. - К.: Либідь, 2008. - 440 с. 6. Політологія : підручник / за ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка ; видання 3-є, перероблене, доповнене. — К. : Академія, 2010. — 568 с. 7. Політологія : навч. посібник / за ред. М. П. Гетьманчук. — К. : Знання, 2011. — 415 с. 8. Політологічний енциклопедичний словник / Упор. В. П. Горбатенко ; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. — 2-ге вид., доп. і перероб. — К. : Генеза, 2004. — 736 с. 9. Політична енциклопедія / ред. кол. Ю. Левенець і Ю. Шаповал. — К. : Парламентське вид-во, 2011. — 808 с. 10. Прикладна політологія : навч. посіб. / За ред. В. П. Горбатенка. — К. : ВЦ «Академія», 2008. — 472 с. 11. Рудич Ф. М. Політологія : підручник / Рудич Ф. М. — К. : Либідь, 2009. — 480 с. 12. Рутар С. Політологія : навч. посіб. для студентів денної та заочної форм навчання / Рутар С., Прокіп А., Кендус О. — Львів : ЛКА, 2010. — 152 с. 13. Шляхтун П. П. Політологія: теорія та історія політичної науки / П. П. Шляхтун. — К. : Центр уч. літ-ри, 2010. — 500 с. 14. Щедрова Г. Громадянське суспільство: прагнення та реалії//Наук. зап. Сер. „Політологія і етнологія”. - К.: ІПіЕНД, 2004. - С.237-247.				
Тема 5. Держава як основний інститут політичної системи.	семінарське заняття 2 год.	1. Карась А. Філософія громадянського суспільства в класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях.—Львів, 2003. 2. Колодій А. Ф. На шляху до громадянського суспільства. Теоретичні засади й соціокультурні передумови демократичної трансформації в Україні : [монографія] / А. Ф. Колодій. – Львів : Червона калина, 2002. – 276 с.	підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації, 2 год.;	підготовка індивідуального	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі), реферат(вибір теми за	жовтень 2019 р.

		3. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К. : Українська правнича фундація, 1996. – 64 с. 4. Кочубей Л. Громадянське суспільство як необхідна передумова демократичного розвитку в Україні / Л. Кочубей // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – К., 2008. – Вип. 12. – С. 196 – 204. 5. Лекції з політології : навчально-методичний посібник / ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 332 с. 6. Михайловська О. Держава і розвиток інститутів громадянського суспільства/ Михайловська О. // Політичний менеджмент. – 2005. – №3. // http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m-1&n-40&c-788 7. Муляр В. І. Політологія : навч. посібн. [для студ. вузів] / В. І. Муляр К. : ЦУЛ, 2003. – 356 с. 8. Піча В. М. Політологія : навч. посіб. [для студентів вищих закладів освіти] / В. М. Піча, Н. М. Хома ; [5-те вид., стереот.]. – Львів : Новий світ, 2004. – 344 с. 9. Романюк О. Моделі державного правління: світовий досвід і реалії посткомуністичних суспільств/ Романюк О. // Політичний менеджмент. – 2008. – №4. – С.74-87.	завдання Питання для дискусії: 1. На основі Конституції України складіть схему державного устрою нашої держави. 2. Назвіть і дайте коротку характеристику форм державного устрою різних країн (Україна, Республіка Польща, США, ФРН, Російська Федерація). 3. За яких причин держава може втратити свій суверенітет? 4. Назвіть основні цілі і функції соціальної держави. Які передумови є необхідними для формування соціальної держави? 5. Чи стали засоби масової інформації інститутом громадянського суспільства в Україні? Чи має Україна успіхи у формуванні громадянського суспільства?	бажанням кількома студентами – 30 балів за індивідуальне завдання).	
Тема 6. Політичні режими.	семінарське заняття 2 год.	1. Афонін Е., Маринов А. Історична місія сучасного авторитаризму ./ Політичний менеджмент.– №6.– 2006.– с. 33-62.	підготовка конспекту семінарського заняття	5 б. (вибірково,	жовтень 2019 р.

		2. Арендт Х. Истоки тоталитаризма / Пер. сангл. И.В. Борисовой, Ю.А. Кимелева, А.Д Ковалева, Ю.Б. Мишкенене, Л.А. Седова Послесл. Ю.Н. Давыдова. Под ред. М.С. Ковалевой, Д.М. Носова. М.: ЦентрКом, 1996. – 672 с. 3. Бортніков В. І. Політична участь і демократія: українські реалії [Текст] : монографія / Валерій Іванович Бортніков ; Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк : Вежа, 2007. - 524 с. 4. Політичні режими сучасності та перехід до демократії (колективна монографія) /(А.Ф.Колодій, Ю.А.Кужелюк, В.У.Харченко).– Львів,1999.-168с. 5. Політологія. Підручник / За ред. О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка. – К., 2001. – С.220-240. 6. Рудакевич О.М. Політологія. Лекції, семінари, самостійна робота. –Тернопіль, 2007. – С.36-49. 7. Рудич Ф.М. Політична система сучасної України. – К., 2002. 8. Цветков В. В. Демократія і державне управління: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / Віктор Васильович Цветков ; НАН України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. - К. : Юридична думка, 2007. - 336 с. 9. Шляхтун П.П. Політологія (Теорія та історія політичної науки). – К.,2002. – С.220-244.	та візуалізованої презентації, 2 год.; підготовка індивідуального завдання Питання для дискусії: 1. Сформулюйте ознаки авторитаризму. Чи може авторитарний режим відігравати позитивну роль в історії? Наведіть приклади. 2. Який політичний режим існує в сучасній Україні? Аргументуйте свою відповідь. 3. Які причини виникнення тоталітарного режиму в Італії у 20-х рр. ХХ ст. та Німеччині у 30-х рр. ХХ ст.? Які прояви мав режим у цих країнах? Чим сучасна демократія відрізняється від античної?	під час опитування на семінарі), реферат(вибір теми за бажанням кількома студентами – 30 балів за індивідуальне завдання).	
Тема 7. Політичні ідеології сучасності.	лекція 2 год	1.Шацкий Е. Протолиберализм: автономия личности и гражданское общество // Полис. – 1997. - №5 – 6. 2. Вовк В. Соціально-культурні чинники формування масових умонастроювань в Україні // Політична думка. – 1998. - №12. 3. Капустін Б.Р., Клямкин И.М. Либеральные ценности в сознании россиян // Полис. – 1994. - №1. 4. Метельова Т. Лібералізм чи націонал-демократизм? // Побудова держави. – 1995. - №12. 5. Медведчук В. Социал-демократическая модель	підготовка конспекту лекційного заняття, 2 год. проаналізувати ідеологію клерикалізму	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	листопад 2019 р.

		общественного развития и предпосылки её становления в Украине // Полис. – 1999. - №6. 6. Нестеров Р.В., Сибирко В.Г. Восприятия политических лидеров и отношение к демократии: некоторые особенности сознания россиян // Полис. – 1999. - №6. 7. Томенко М. Штрихи до історії ліберальної ідеї в Україні // Політична думка. – 1997. - №7. 8. Сирота Н. М. Современные политические идеологии. – Спб., 1995.			
Тема 8. Вибори і виборчі системи.	лекція 2 год	1. Бебик В. М. Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг: навч.-метод. посіб. / В. Бебик. - К.: МАУП. - 2001. - 216 с. 2. Конституція (Основний Закон) України. — К., 1996. 3 Закон України про вибори народних депутатів України від 17.11.2011 № 4061-VI. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4061-17. — Назва з екрана. 4.Кочубей Л. О. Виборчі технології: політичний аналіз (на прикладі виборів до парламенту сучасної України): моногр. / Л. О. Кочубей. - К.: Юрид. думка, 2006. - 280 с. 5. Кошелюк М. Е. Технологии политических выборов / М. Е. Кошелюк. - 2-е изд., перераб. и доп. - СПб.: Питер, 2004. - 239 с. 6.Політичні партії в Україні: інформ.-довід. вид. / редкол.: М. М. Рябець та ін. - К.: Центр. виборча комісія, 2001. - С. 11, 15. 7. Політичні партії в Україні: інформ.-довід. вид. / редкол.: М. М. Рябець та ін. - К.: Центр. виборча комісія, 2001. - С. 11, 15. 8.Політологія : підручник / за ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка ; видання 3-є, перероблене, доповнене. — К. : Академія, 2010. — 568 с. 9.Політологія : навч. посібник / за ред. М. П. Гетьманчук. — К. : Знання, 2011. — 415 с. 10.Політологічний енциклопедичний словник / Упор. В. П. Горбатенко ; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д.	підготовка конспекту лекційного заняття, 2 год.	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	листопад 2019 р.

		Бабкіна, В. П. Горбатенка. — 2-ге вид., доп. і перероб. — К. : Генеза, 2004. — 736 с. 11. Політична енциклопедія / ред. кол. Ю. Левенець і Ю. Шаповал. — К. : Парламентське вид-во, 2011. — 808 с. 12. Поліщук І. О. Маніпуляційні технології у президентській виборчій кампанії 2009-2010 в Україні / І. О. Поліщук // Гілея: зб. наук. пр. - 2010. - Вип. 31. - С. 410-417. 13. Поліщук І. О. Політичні партії як суб'єкти виборчого процесу / І. О. Поліщук // Політ. менедж. - 2005. - № 6. - С. 42-49. 14. Поліщук І. О. Поняття "виборчі технології": основні концептуальні підходи / І. О. Поліщук, О. М. Моторнюк // Вісн. Нац. юрид. акад. ім. Ярослава Мудрого. - Сер.: філос., фі- лос. права, політол., соціол. - 2010. - № 7. - С. 189-200. 15. Поліщук І. О. Інститут політичних партій: історія і сучасність / І. О. Поліщук // Персонал. - 2010. - № 1. - С.10-15. 16. Поліщук І. О. Еволюція культури політичних виборів в Україні: моногр. / І. О. Поліщук. - Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. - 352 с.			
Тема 9. Політичні партії, партійні системи та громадсько-політичні об'єднання.	семінарське заняття 2 год.	1. Білоус А. Політико-правові системи: світ і Україна. — К., 2000. 2. Дюверже М. Политические партии. — М., 2000. 3. Кривоцюк П. Створення партій демократичного типу: Світові та українські реалії // Людина і політика. — 2002. — № 5. 4. Партії та громадсько-політичні рухи: світовий досвід і Україна. — К., 2004. 5. Пахарев А. Багатопартійність і партійні системи — поняття не тотожні // Віче. — 2002. — № 2. 6. Попов С.А. Партии, демократия, выборы. — М., 2003. 7. Політологія: Підручник / М.І. Панов (керівн. авт. кол.), Л. М. Герасіна, В. С. Журавський та ін. — К., 2005. 8. Примуш М. Партії і партійні функції // Віче. —	підготовка конспекту семінарського заняття, 2 год.; індивідуальна робота — підготовка та захист студентами реферату з обраної теми, 2 год.	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	листопад 2019 р.

		2002. – № 5. 9. Рогозин Н. П. Украина: партии и партийная система. – Донецк, 2006. 10. Рудич Ф. М. Політологія: Підручник. – К., 2004.			
Тема 10. Політичні еліти та політичне лідерство.	семінарське заняття 2 год.	1. Кухта Борис. Політичні еліти і лідери / Борис Кухта, Наталія Теплоухова. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Л. : Кальварія, 1996. – 224с. 2. Моска Г. Правящий класс / Гаэтано Моска // Социологические исследования. – 1994. – № 10. 3. Пахарев А. Д. Политическое лидерство и лидеры : [монографія] / А. Д. Пахарев. – К. : Знание Украины, 2001. – 270 с. 4. Політика в особах: політичне лідерство на постсоціалістичному просторі: національний і регіональний контексти / За заг. ред. Ф. М. Рудича. – К. : Парламентське видавництво, 2008. – 352 с. 5. Політологічний енциклопедичний словник : навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів. – К. : Генеза, 1997. – 400 с. 6. Політологія: підручник / Ред. О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко. – К. : ВЦ «Академія», 2003. – 528 с. 7. Ротар Н. Ю. Політичні еліти та лідерство : [навч. посібник] / Наталія Юріївна Ротар. – Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці : Рута, 2006. – 76с. 8. Рудич Ф. М. Політологія : підручник / Фелікс Михайлович Рудич. – 3-те вид., перероб., доп. – К. : Либідь, 2009. – 480 с. – (Навчальне видання).	підготовка конспекту семінарського заняття, 2 год. Питання для дискусії: 1. Який тип лідера (за політичним стилем) може бути корисним для сучасної України? 2. Охарактеризуйте формування політичної еліти в сучасній Україні. 3. Наскільки справедливим є твердження, що лідерство – функція ситуації? Наведіть приклади того, як видатні особистості використовували ситуацію для особистого звеличення.	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). 30 б. (усім студентам ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).	листопад 2019 р.
Тема 11. Політична свідомість і політична культура	семінарське заняття 2 год.	1. Буцевецький В. Проблеми політичної культури в Україні в процесі державотворення // Нова політика. – 1999. - № 1. 2. Головаха Є. Особливості політичної свідомості // Політологічні читання. – 1992. - № 1. 3. Лісовий В. Поняття політичної культури і сучасний стан політичної культури в Україні // Розбудова держави. – 1993. - № 3.	підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації, 2 год.; підготовка індивідуального	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі)	грудень 2019р.

		4. Любимый Я.В. Современное массовое сознание: динамика и тенденции развития. – К., 1993 5. Макаренко Е., Коваль О. Специфика понятия “політична культура суспільства” // Нова політика. – 1997. - № 6. 6. Пахомов Ю. Політична культура посттоталітарної доби // Політологічні читання. – 1992. - № 2. 7. Баталов Э.Я. Политическая культура как социальный феномен // Вестник МГУ. Социологические исследования. – 1991. - № 5. 8. Дженусов А.И. Политическая культура: концептуальные аспекты // Социально-политический журнал. – 1994.- № 11-12 9. Сергиенко П.А. Массовое политическое сознание. – К., 1991. 10. Чередниченко А.П. Политическое сознание и политическая культура. – К., 1990.	завдання Питання для дискусії: 1. Визначте роль громадської думки в політичній свідомості суспільства. 2. З’ясуйте основні фактори формування політичної культури в сучасній Україні. 3. Дослідіть зміст і характер формування політичної свідомості в сучасному українському суспільстві.		
Тема Етнонаціональні відносини політичному суспільства	12. лекція 2 год. в житті	1. Абетка етнополітолога: словник-довідник / Ю.Римаренко, О.Картунов, Л.Нагорна, С.Римаренко, М.Шульга та ін. – Кн. I. – К., Школяр, 1996. – 239 с. 2. Абетка етнополітолога: словник-довідник / Ю.Римаренко, О.Картунов, Л.Нагорна, С.Римаренко, М.Шульга та ін. – Кн. II. – К., Школяр, 1996. – 236 с. 3. Антонюк О.В. Основи етнополітики: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В.Антонюк. – К.: МАУП, 2005. – 432 с. 4. Вітман К.М. Моделі етнонаціональної політики постсоціалістичних країн: навчальний посібник / К.М.Вітман. – К., 2008 5. Вітман К.М. Етнонаціональна політика постсоціалістичних країн: моделі, особливості, проблеми. – К.: Логос, 2007. – 336 с. 6. Дністрянський М.С. Етнополітична географія України: проблема теорії, методології, практики / М.С.Дністрянський. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка; Літопис, 2006. – 490 с. 7. Етнонаціональна структура українського суспільства. Довідник / В.Б.Євтух, В.П.Трошинський,	підготовка конспекту лекційного заняття, 2 год.	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	грудень 2019р.

		К.Ю.Галушко, К.О.Чернова. – К.: Наукова думка, 2004 – 342 с. 8. Етнонаціональні процеси в Україні: історія та сучасність. – К.: Головна спеціалізована редакція літератури мовами національних меншин України. – 2001. – 423 с. 9. Етнополітика в Україні: Документи та матеріали / під ред. В.Євтуха. – К.: Державний комітет України у справах національностей та міграції, 1998. – 435 с. 10. Етнополітична культура в Україні: реалії та виклики часу. – К.: ПІЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України, 2010. – 431 с. 11. Євтух В. Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти / В.Євтух. – К.: Фенікс, 1997. – 245 с. 12. Євтух В.Б. Про національну ідею, етнічні меншини, міграцію / В.Б.Євтух. – К., 2000. – 235 с. 13. Зварич І.Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст / І.Т. Зварич – К., Дельта. – 2009. – 320 с. 14. Картунов О.В. Вступ до етнополітології: наук.-навч. посіб. / О.В.Картунов. – К.: Ін-т економіки, управління та господарського права. – 1999. – 300 с. 15. Картунов О. Західні теорії етнічності, нації та націоналізму: [навч. посіб.] / О.Картунов. – К.: Університет економіки та права „КРОК”, 2007. – 192 с. 16. Котигоренко В. Етнічні протиріччя і конфлікти в сучасній Україні: політологічний концепт / В.Котигоренко. – К.: Світогляд, 2004. – 722 с. 17. Курас І.Ф. Етнополітологія. Перші кроки становлення / І.Ф.Курас. – К.: Генеза, 2004. – 736 с. 18. Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького / Ю.І. Римаренко (ред.). – К.: Генеза, 1996. – 942 с. 19. Міронова І.С. Національні меншини України			

		/ І.С.Міронова. – Миколаїв, Одеса: Від, 2006. – 304 с. 20. Національні меншини України у XX столітті: політико-правовий аспект / Ред. кол.: І. Курас (гол. ред.) та ін. / Кер. авт. кол. М. Панчук. – К.: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України, 2000. – 356 с. 21. Основи етнодержавознавства. Підручник / за ред. Ю.І.Римаренка. – К.: «Либідь», 1997. – 656 с. 22. Пірен М.І. Етнополітичні процеси в сучасній Україні. Навчальний посібник. – К.: Вид-во УАДУ при Президентові України. – 1999. – 206 с. 23. Україна: етнонаціональна палітра суспільного розвитку. Словник-довідник / Ю.Римаренко, О.Картунов, І.Курас, С.Римаренко та ін. – К.: Вид-во УАДУ, 1997. – 272 с.			
Тема 13. Світовий політичний процес.	лекція 2 год.	1. Гуменюк Б. Сучасна концепція міжнародних відносин // Політика і час. – 1997. № 4. 2. Мадіссон В., Шахов В. Глобальні проблеми та національний інтерес у зовнішній політиці // Політологічні читання. – 1993. - № 4. 3. Мадісон В.В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин: Навч. посібн. – К., 1997. 4. Рябов С. Теорія міжнародної політики // Політологічні читання. – 1995. - № 1. 5. Симоненко Р. Міжнародне утвердження України // Політика і час. – 1996. - № 8, 10-13. 6. Циганков П.А. Міжнародні відносини як особливий різновид суспільних відносин // Політологічні читання. – 1992. - № 2.	підготовка конспекту лекції 2 год.	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	грудень 2019 р.
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Структура розподілу балів в межах аудиторно-самостійної роботи студентів (вересень – грудень 2019 р.): 1) усні відповіді на семінарських заняттях – 30 балів; 2) індивідуальна робота: підготовка та захист реферату з обраної теми – 30 балів; 3) контрольна робота – 40 балів; Підсумковий контроль – залік (грудень 2019 р.): Сумарна кількість – 100 балів.				
Вимоги до письмової роботи	Письмова контрольна робота є обов'язковою до виконання. Отримані студентом бали впливають на виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається				

	таким, що не виконав повний обсяг навчального навантаження, передбаченого навчальним планом з даної дисципліни. На контрольну роботу виноситься 4 завдання: 3 – теоретичні, 1 – на знання термінів. Всі завдання оцінюються за десятибальною шкалою. Робота виконується на аркушах А – 4 доступним для сприйняття почерком. Теоретичні питання завершуються коротким висновком з окресленої проблематики. Реферативна робота об'ємом 10 сторінок також виконується на аркушах А – 4. Структура написання реферату: вступна частина; аналіз використаної літератури по темі (2-3 абзаци); характеристика обраної теми та перспективність її дослідження; визначення основних параметрів викладу матеріалу; наведення ілюстрованого матеріалу, що підтверджує аргументаційну базу; висновки; список використаної літератури. У випадку глибокого розкриття проблеми з відображенням авторської позиції реферат оцінюється 30 балами; обґрунтоване розкриття теми – 28 – 30 балів; неповне розкриття теми – 12 – 22 балів; високий рівень компілятивності – 10 – 12 балів; розкриття лише одного аспекту дослідженого предмету – 0 – 10 бали.
Семінарські заняття	Тема 1. Предмет і методологія науки про політику (2 год.)
	Тема 2. Політична влада (2 год.)
	Тема 3. Держава як основний інститут політичної системи. (2 год.)
	Тема 4. Політичні режими (2 год.)
	Тема 5. Політичні партії, партійні системи та громадсько-політичні об'єднання(2 год.).
	Тема 6. Політичні еліти і політичне лідерство.(2 год.)
	Тема 7. Вибори та виборчі системи (2 год.)
Умови допуску до підсумкового контролю	Належне виконання: 1) змісту питань планів семінарських занять (вересень – грудень 2019 р.). Для цього необхідно готувати конспекти семінарських занять. 2) одна індивідуальна робота протягом вересня– грудня 2019 р. Виконання цих завдань передбачає якісну пошукову працю, творчий підхід до оформлення студентом (-кою) тієї чи іншої індивідуальної роботи. Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю (заліку) у грудні 2019р. за умови відпрацювання усіх «заборгованостей».
8. Політика курсу	
Політика курсу «Політологія» передбачає перездачу усіх пропущених занять та незадовільних оцінок. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарському занятті без поважної причини, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та перездачі індивідуальних робіт – понеділок 15.00 год. – 17.00 год. Підставою для звільнення студентів від відпрацювання пропущених занять з поважної причини є медична довідка або заява студента погоджена у деканаті. У випадку плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної	

поведінки в аудиторії викладач пропонує студентів (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.

9. Рекомендована література

1. Аляев Г.С. Політологія: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Полтава: АСМІ, 2007. – 280 с.
2. Арон Р. Демократія и тоталітаризм. – М., 1993.
3. Арон Р. Мир і війна між націями. – К.: Юніверс, 2000. – 686 с.
4. Бенетон Ф. Введение в политическую науку / Пер. с фр. – М.: Издательство „Весь мир”, 2002. – 368 с.
5. Бодуен Ж. Вступ до політології / (Пер. з фр. О.Маршгуненко) – К.: Основи, 1995. – 174 с.
6. Вебер Макс. Покликання до політики // Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Пер. з нім. Олександр Погорілий. – К.: Основи, 1998. – С. 173-191.
7. Власть в жизни и наука о власти. Словарь-справочник / Под общ. ред. з.д.н. РФ, проф. В.Ф.Халипова – М.: Витязь, 2004 г. – 440 с.
8. Гаджиев К.С. Введение в политическую философию: Учебное пособие. – М.: «Логос», 2004. – 336 с.
9. Гаджиев К.С. Политология. Учебник для высших учебных заведений. – М.: Университетская книга, «Логос», 2006. – 488 с.
10. Горбач Олександр, Демчишак Руслан Політологія: навчальний посібник. – Львів: ЛДІНТУ ім. В. Чорновола, 2011.-264 с.
11. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / За заг.ред. Ф.М.Рудича. – К.: Парламентське вид-во, 2006. – 412 с.
12. Демократія: Антологія / Упорядник О.Проценко. – К.: Смолоскип, 2005. – XXVIII+1108 с.
13. Зеленько Г. І., Політична еліта в країнах Центрально-Східної Європи / Політика в особах. Монографія. / За заг. ред. Ф.М. Рудича. – К.: Парламентське видавництво, 2008. - С. 321 – 342.
14. Зеленько Г. І., Формування і забезпечення діяльності політичної партії / Прикладна політологія: навч. посіб. / За ред. В.П. Горбатенка. – К.: ВЦ «Академія», 2008. – С. 135 – 155.
15. Кирилук Ф.М. Історія політології: Підручник для вищих навчальних закладів. – К.: Знання України, 2001. – 535 с.
16. Климкова І. І. Вибори і виборчі системи [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. І. Климкова, М. А. Остапенко ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом (МАУП). - К. : Персонал, 2011. - 159 с.
17. Конституція України: Прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Просвіта, 1996. – 80 с.
18. Конституція України. Зі змінами внесеними рішенням Верховної ради „Про внесення змін та доповнень до Конституції України від 8.12.2004. № ІV-2222. К., 2004.
19. Короткий оксфордський політичний словник / Пер. з англ.; за ред. І.Макліна, А Макмілана. – К.: Вид-во – Основи, 2005. – 789 с.
20. Макар Ю. І. Україна в міжнародних організаціях : навч. посібн / Ю. І. Макар, Б. П. Гдичинський, В. Ю. Макар та ін. – Чернівці : Прут, 2009. – 880 с.
21. Обушний М.І., Примуш М.В., Шведа Ю.Р. Партологія: Навчальний посібник / За ред. М.І.Обушного. – К.: Арістей, 2006. – 432 с.
22. Парсонс Вейн. Публічна політика. Вступ до теорії й практики аналізу політики: Пер. з англ. – К.: Вид.дім – Києво-Могилянська академія, 2006. – 549 с.
23. Петренко В.В. Політична мова як засіб маніпулятивного впливу: Дис... канд. політ. наук: 23.00.02 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2003. – 177 с.
24. Політична система сучасної України: Особливості становлення, тенденції розвитку. – Київ, 2002.
25. Політологічний енциклопедичний словник / за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна. – К. : Генеза, 2004. – 736 с.
26. Політологія : підручн. / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, І. О. Поліщук та ін. – Х. : Право, 2013. – 416 с.
27. Політологія : підручн. для студентів вищ. навч. закладів / за ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка; В.Г. Антоненко, В.Д. Бабкін, О.В. Бабкіна та ін.. - 3- є вид., перероб., доп.. - К.: Академія, 2010. - 567 с.
28. Політологія: історія та методологія. За заг.редакцією проф.Ф.М. Кирилюка. К. – Здоров'я. – К., 2000. – 632 с.
29. Політологічний енциклопедичний словник / В.Б. Авер'янов, І.В. Алексєєнко, С.С. Андрєєв та ін.; В.П. Горбатенко (упоряд.), Ю.С. Шемшученко та ін. – К., 2004. – 428 с.
30. Політичні партії у виборах: теорія та практика виборчої кампанії : навчально-методичний посібник. – К. : Знання, 2012. – 373 с.
31. Половко О.О. Особливості політичного тероризму в сучасному суспільстві: Дис... канд. політ. наук: 23.00.02 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К.,

2005. – 189 с.
32. Потульницький В.А. Історія української політології: Концепції державності в українській зарубіжній історико-політичній науці. – К., 1992. – 232 с.
 33. Потульницький В.А. Теорія української політології. Курс лекцій. – К., 1993. – 192с.
 34. Романюк А. Партії та електоральна політика / А. Романюк. – Львів : Астролябія, 2005. – 366с.
 35. Рудич Ф.М. Політологія. Курс лекцій. К., - 2000. – 200 с.
 36. Рудич Ф.М. Політологія: Підручник. – 2-е вид., стереотип. – К.: Либідь, 2006. – 480 с.
 37. Рябов С.Г. Політологічна теорія держави. - К., 1996.
 38. Рябов С.Г. Політологія: словник понять і термінів. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: Видавничий дім „КМ Академія”, 2001. – 256 с. – (Сер. „Книга НаУКМАІ).
 39. Рябов С. Політика як суспільне явище // Політологічні читання. – 1994. – № 2. – С. 23-28.
 40. Сарторі Джовані. Порівняльна конституційна інженерія. Дослідження структур, мотивів і результатів. – К., 2001. - 224 с.
 41. Скиба В., Горбатенко В., Туренко В. Вступ до політології. Екскурс в історію правничо-політичної думки. – К., 1998.
 42. Сравнительная политика. Основные политическое системы современного мира / Под. общ.ред. В.С.Бакирова, Н.И.Сазонова. – Х.: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2005. – 592 с.
 43. Сучасна західна політологія. Короткий нарис історії й теорії: Конспект лекції /Упорядн. А.В.Місуно, В.В. Братаніч. – К., 1991.
 44. Токвіль А. Про демократію в Америці. – К., 1999.
 45. Українська політологія: витоки та еволюція: Навч.посібник / За ред. Ф.М. Кирилюк. – К., 1995.
 46. Філософія політики: Короткий енцикл. словник / Авт. – упоряд.: Андрущенко В.П. та ін. – К.: Знання України, 2002. – 670 с.
 47. Шаповал В.Н. Зарубіжний парламентаризм. – К., 1993.
 48. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник. – К.: Либідь, 2002. – 576 с
 49. Щедрова Г.П., Барановський Ф.В., Новакова О.В., Пашина Н.П. та ін. Основи політології :: навч. посібн. [Електронний ресурс] - Луганськ: вид-во СНУ ім. 4 В.Даля, 2005. - 170с. – Режим доступу : <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-71.html> 11.
 50. Юрій М. Ф. Політологія [Текст] : підручн. / М. Ф. Юрій. – К. : Дакор, 2006. – 217 с.

Викладач

Липчук Оксана Іванівна